

De Soto, Hernando (ค.ศ. ๑๔๙๖ หรือ ๑๕๐๐-๑๕๔๒): นายเอร์นันโด เด โซโต (พ.ศ. ๒๐๓๙ หรือ ๒๐๔๓-๒๐๙๕)

เอร์นันโด เด โซโต เป็นนักสำรวจและผู้พิชิตชาวสเปน ได้ร่วมกับฟรันซิสโก ปิซาร์โร (Francisco Pizarro)* ในการยึดครองเปรู และได้รับมอบหมายจากกษัตริย์สเปนให้ไปพิชิตดินแดนทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน เด โซโตเป็นชาวยุโรปคนแรกที่พบแม่น้ำมิสซิสซิปปี (Mississippi River)

เอร์นันโด เด โซโต

เอร์นันโด เด โซโต เกิดเมื่อ ค.ศ. ๑๔๙๖ หรือ ค.ศ. ๑๕๐๐ ที่ประเทศสเปน ประวัติชีวิตช่วงต้นของเด โซโต ก่อนข้างคลุมเครือ รู้เพียงว่าเขามาจากครอบครัวขุนนางระดับล่างที่ยากจน ใน ค.ศ. ๑๕๑๔ เขาได้ติดตามข้าหลวงปานามา (Panama) คนแรกของสเปน ชื่อ เปโดร อารีอัธ ดาบีลา (Pedro Arias Dávila) แต่มักเรียกกันว่าเปดราเรียส (Pedrarias) ไปยังดินแดนแถบคอคอดปานามา (Isthmus of Panama) และโคลอมเบีย (Colombia) เมื่อถึง ค.ศ. ๑๕๒๐ เขาสามารถเก็บเงินได้ก้อนใหญ่จากการค้าทาสที่นิการากัว (Nicaraguas) และแถบคอคอดปานามา นอกเหนือจากการค้าทาสแอฟริกัน เด โซโต ยังค้าทาสพื้นเมืองอเมริกันด้วย

ใน ค.ศ. ๑๕๓๐ เด โซโตออกจากนิการากัวพาคนของเขาเดินทางด้วยเรือหลายลำไปสมทบกับปิซาร์โรที่เมืองตุมเบส (Tumbes) อันเป็นฐานที่มั่นแห่งแรกของปิซาร์โรที่เปรู ในการนี้ปิซาร์โรได้แต่งตั้งให้เด โซโตเป็นผู้ช่วยคนหนึ่งของเขา เมื่อกองทัพของปิซาร์โรเผชิญหน้ากับกองทัพของอาตาฮualปา (Atahualpa) กษัตริย์อินคาเป็นครั้งแรก ปิซาร์โรได้ส่งเด โซโตกับทหารอีก ๑๕ คนไปไปหลอกอาตาฮualปาให้มาพบ แต่วันรุ่งขึ้นกลับโจมตีอาตาฮualปากับองครักษ์ของพระองค์ในยุทธการที่เมืองกาคามาร์กา (Battle of Cajamarca) โดยเด โซโตได้ทำหน้าที่บัญชาการกองทหารม้า ๑ ใน ๓ กอง พวกสเปนสามารถจับตัวอาตาฮualปาได้ จากนั้นในวันรุ่งขึ้น เด โซโต ได้รับมอบหมายให้ไปโจมตีค่ายพักของกองทัพอินคา ในการนี้เด โซโต และลูกน้องของเขาได้ปล้นสะดมค่ายพักของอาตาฮualปาได้สมบัติไปเป็นจำนวนมาก

ใน ค.ศ. ๑๕๓๓ อาตาอวอลปาถูกควบคุมตัวไว้ที่เมืองคามาร์กาอยู่นานหลายเดือน ระหว่างที่พวกสเปนรอเวลาให้พวกอินคานำวัตถุที่ทำด้วยทองคำและเงินมาบรรจุให้เต็มห้อง ๑ ห้องเพื่อเป็นค่าไถ่ตัวอาตาอวอลปา แต่เมื่อได้รับค่าไถ่ตัวครบแล้วพวกสเปนกลับไม่ยอมปล่อยตัวพระองค์ เพราะได้ข่าวว่าพวกอินคากำลังยกทัพมายังเมืองคามาร์กา ปีซาร์โรส่ง เด โซโต กับทหารอีก ๔ คนไปสืบข่าวดังกล่าว เด โซโต พบว่าข่าวนี้ไม่มีมูลความจริง แต่ยังไม่ทันที่เขาจะกลับมารายงานข่าว พวกสเปนก็ได้สังหารอาตาอวอลปาทิ้งเพราะเกรงว่าพวกอินคาจะชิงตัวกษัตริย์ของพวกตนคืนไป

หลังจากสังหารอาตาอวอลปาแล้ว กองทัพของปีซาร์โรก็ได้เข้าโจมตีเมืองกุซโก (Cuzco) ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเปรู ซึ่งในเวลานั้นเป็นเมืองหลวงของจักรวรรดิอินคา พวกสเปนสามารถเอาชนะพวกอินคาได้โดย เด โซโต เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการนี้ ความสามารถในการร่วมพิชิตเปรูทำให้เขาได้รับการยกย่องให้เป็น ๑ ใน ๔ ของกัปตันชาวสเปนที่กล้าหาญที่สุดเท่าที่เคยเดินทางไปยังหมู่เกาะเวสต์อินดีส (West Indies) หลังจากเอาชนะพวกอินคาได้แล้ว พวกสเปนก็ได้เข้าปล้นเมือง โดยได้ทองคำและเงินไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ เด โซโตรวบรวมหาศาลจากส่วนแบ่งที่ได้รับจากการปล้นเมืองกุซโกและค่ายพักของอาตาอวอลปา รวมทั้งค่าไถ่ตัวพระองค์ และยังบังคับขู่脅ชาวพื้นเมืองให้นำสมบัติอันมีค่ามาไถ่ตัวหัวหน้าที่ถูกพวกสเปนจับตัวไป

เด โซโต เดินทางกลับสเปนใน ค.ศ. ๑๕๓๖ พร้อมกับสมบัติจำนวนมหาศาล และได้แต่งงานกับอีซาเบล เด โบบาดิลยา (Isabel de Bobadilla) บุตรสาวของเปดราเรียส ดาวิลลา ปีต่อมา เขาได้ขอพระบรมราชานุญาตจากพระเจ้าชาลส์ที่ ๑ (Charles I ค.ศ. ๑๕๑๖-๑๕๕๖) แห่งสเปนไปพิชิตเอกวาดอร์ (Ecuador) แต่กลับได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาเดแลนตาโด (adelantado) หรือข้าหลวงของคิวบา (Cuba) และฟลอริดา (Florida) ในการนี้ เด โซโต ต้องพิชิตและก่อตั้งอาณานิคมสเปนขึ้นในบริเวณที่ปัจจุบันคือภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาให้ได้ภายในเวลา ๔ ปี ระหว่างการเดินทางสำรวจดินแดนแถบนี้ คณะของเด โซโตได้เดินทางผ่านบริเวณที่ปัจจุบันคือ มลรัฐฟลอริดา จอร์เจีย (Georgia) นอร์ทแคโรไลนา (North Carolina) เซาท์แคโรไลนา (South Carolina) เทนเนสซี (Tennessee) แอลาบามา (Alabaa) มิสซิสซิปปี (Mississippi) อาร์คันซอ (Arkansas) ลุยเซียนา (Louisiana) และเท็กซัส (Texas) และได้อ้างสิทธิเหนือดินแดนเหล่านี้ให้แก่สเปน

เด โซโต ออกเดินทางจากสเปนในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๕๓๘ ขณะอายุประมาณ ๓๘ หรือ ๔๒ ปี โดยใช้เรือของพระเจ้าชาลส์ ๓ ลำ และเรือของเขาเองอีก ๒ ลำ ลูกเรือจำนวนประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ คนที่เขาคัดจากอาสาสมัครชาวสเปนและโปรตุเกส คนเหล่านี้อาสาเดินทางไปกับเด โซโต เพราะหวังว่าจะได้พบทองคำที่อเมริกาเหนือตามคำบอกเล่าของกาเบซา เด บากา (Cabeza de Vaca) นักสำรวจชาวสเปนที่เพิ่งกลับจากการสำรวจอเมริกาเหนือ ในการเดินทางครั้งนี้

กองเรือของเด โซโตได้ชนเรือเกราะ ตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์หนักหลายต้นและสัตว์จำนวนมากไปด้วย อาทิ ม้าจำนวนกว่า ๕๐๐ ตัว สุกรจำนวน ๒๐๐ ตัว

แผนที่แสดงเส้นทางสำรวจของเด โซโตจากเกาะคิวบา ไปยังภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน

เด โซโตไปแะที่คิวบาเป็นช่วงเวลาสั้นๆ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกเดินทางต่อไปจนถึงชายฝั่งตะวันตกของฟลอริดา และในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๕๓๙ ก็ได้ขึ้นบกตรงบริเวณอ่าวแทมปา (Tampa Bay) ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของเด โซโต ในการเดินทางเพื่อพิชิตดินแดนและเสาะหาทองคำ เงิน และอัญมณีอันมีค่า อนึ่ง ในการเดินทางครั้งนี้ เด โซโต ต้องลงทุนเองทั้งหมด โดยหวังว่าจะได้พบดินแดนที่มั่งคั่งอย่างเปรู แต่ต้องผิดหวังเพราะไม่พบของมีค่าอะไรเลยจนกระทั่งเขาเสียชีวิตระหว่างเดินทางสำรวจดินแดน

คณะของเด โซโต มีล่่ามชื่อ กวน ออร์ติซ (Juan Ortiz) ซึ่งเคยอยู่กับพวกอินเดียนแดง ๑๒ ปี ในช่วงฤดูหนาวของปีแรก เด โซโต ได้ไปตั้งค่ายพักอยู่ใกล้กับเมืองเทลลาแฮสซี (Tallahassee) ซึ่งอยู่ทางเหนือของฟลอริดา หลังจากที่ เขาได้ข่าวลือว่าดินแดนทางเหนือของอเมริกาอุดมไปด้วยแร่ธาตุและอัญมณีอันมีค่า เขาก็ได้บ่่ายหน้าไปทางเหนือและทางตะวันตก ต่อมาในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๕๔๐ เมื่อคณะของเด โซโตเดินทางไปถึงเมืองโมวิลลา (Mauvila) หรือเมืองโมบิลลา (Maubila)¹ อันเป็นเมืองใหญ่ของชนพื้นเมืองอินเดียนแดงเผ่าโมบิลเลียน (Mobillan)² ก็ต้องต่อสู้กับพวกอินเดียนแดงที่รวมตัวกันมาโจมตีอย่างดุเดือดอยู่นาน ๕ ชั่วโมง โดยมีชีฟทัสกาลูวา (Chief Tuskaloosa) เป็นหัวหน้าใหญ่ในการรบครั้งนี้ พวกเขาสามารถเอาชนะพวกอินเดียนแดงได้ แต่ต้องสูญเสียข้าวของเครื่องใช้ไปเกือบหมดรวมทั้งม้าประมาณ ๔๐ ตัว และเด โซโตกับคนของเขาหลายคนได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ยังมีผู้เสียชีวิตอีกจำนวนหนึ่งด้วย ขณะที่ฝ่ายอินเดียนแดงมีผู้เสียชีวิตประมาณ ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ คน โดยมีทั้งพวกที่ตายในสนามรบ พวกที่ถูกไฟครอกตายเมื่อพวก

¹ปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดรู้ว่าเมืองนี้ตั้งอยู่ตรงจุดใดของมลรัฐแอละแบมา

²ชนเผ่านี้เป็นบรรพบุรุษของอินเดียนแดงเผ่าชอกทอว์ (Choctaw Indian)*และเผ่าครีก (Creek Indian)*

สเปนเผาเมืองโมบิลลา และพวกที่ฆ่าตัวตาย จากนั้นในเดือนพฤศจิกายน คณะของเด โซโต ก็ได้เดินทางต่อไปทาง ตะวันตกเฉียงเหนือ เข้าไปทางตอนเหนือของดินแดนที่ปัจจุบันคือมลรัฐมิสซิสซิปปี

ต่อมา ในช่วงฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. ๑๕๔๑ เด โซโตบังคับพวกอินเดียนแดงเผ่าชิกกาซอว์ (Chickasaw) Indians) จำนวน ๒๐๐ คนให้มาเป็นลูกหาบ แต่พวกอินเดียนแดงปฏิเสธ และยังเข้าโจมตีค่ายพักของพวกสเปนในตอนกลางคืน ทำให้พวกสเปนเสียชีวิตไปประมาณ ๔๐ คน อย่างไรก็ตาม คณะของเด โซโตยังโชคดีที่พวกชิกกาซอว์ไม่ได้มาโจมตีซ้ำ จึงเดินทางสำรวจต่อไปโดยเหลือผู้ร่วมคณะประมาณ ๔๐๐ คน คณะของเด โซโตเดินทางไปจนถึงแม่น้ำมิสซิสซิปปีตรง บริเวณที่ปัจจุบันอยู่ทางตอนใต้ของเมืองเมมฟิส (Memphis) เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคมปีเดียวกันนั้น

หลังจากข้ามแม่น้ำมิสซิสซิปปีได้แล้ว คณะของเด โซโตก็ได้เดินทางต่อไปจนถึงมลรัฐอาร์คันซอ โอคลาโฮมา และเท็กซัสในปัจจุบัน และได้ใช้เวลาช่วงฤดูหนาวของปีนั้นที่หมู่บ้านออติอามิก (Autiamique) ริมฝั่งแม่น้ำอาร์คันซอ (Arkansas River) ท่ามกลางพวกอินเดียนแดงเผ่าชิกกาซอว์และอินเดียนแดงอีกหลายเผ่า คณะของเด โซโตพักอยู่ที่นี้ จนถึงฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. ๑๕๔๒ โดยไม่พบของมีค่าใดๆ ในช่วงเวลานี้ ควน ออร์ติซ ล่ามผู้ซื่อสัตย์ของคณะได้เสียชีวิตลง หลังจากฤดูหนาวผ่านพ้นไปแล้วคณะของเด โซโตจึงต้องเดินทางต่อไปอย่างสะเปะสะปะ เพราะไม่มีใครรู้เส้นทาง แหล่งอาหาร และไม่สามารถสื่อสารกับพวกอินเดียนแดงได้

เมื่อคณะของเด โซโตเดินทางไปถึงแม่น้ำแคโด (Caddo River) ในมลรัฐอาร์คันซอปัจจุบันก็ต้องปะทะกับ ชนพื้นเมืองอินเดียนแดงเผ่าตุลา (Tula) ซึ่งพวกสเปนคิดว่าเป็นนักรบที่เก่งกล้าสามารถและดุร้ายที่สุด การรบครั้งนี้เป็นการรบครั้งที่ดุเดือดที่สุดระหว่างพวกสเปนกับพวกอินเดียนแดง ผลจากการนี้ทำให้พวกสเปนต้องล่าถอยกลับไปยังแม่น้ำ มิสซิสซิปปี ยุทธการครั้งนี้สันนิษฐานกันว่าเกิดขึ้นที่แคโดแกป (Caddo Gap) ในมอนต์กอเมอรีเคาน์ตี (Montgomery County) มลรัฐอาร์คันซอปัจจุบัน ในปีเดียวกันนี้ เด โซโตยังได้พบสถานที่ซึ่งพวกอินเดียนแดงเรียกว่าหุบเขาแห่งไอน้ำ (Valley of the Vapors) ที่เมืองฮอตสปริงส์ (Hot Springs) มลรัฐอาร์คันซอในปัจจุบัน น้ำพุร้อนของที่นี่มีคุณสมบัติในการ รักษาโรค พวกอินเดียนแดงจึงมาที่นี่เพื่อรักษาโรคนานก่อนที่ชาวยุโรปจะเดินทางมาถึงทวีปนี้ โดยมีข้อตกลงกันว่าจะ ไม่จับอาวุธต่อสู้กันขณะอยู่ที่นี้ คณะของเด โซโตนับเป็นชาวยุโรปคณะแรกที่ได้มาเห็นสถานที่แห่งนี้ และได้อ้างสิทธิเหนือดินแดนแถบนี้ให้แก่สเปน

ระหว่างการเดินทางสำรวจ เด โซโต คิดอุบายให้พวกอินเดียนแดงยอมศิโรราบโดยดี ด้วยการปล่อยข่าวว่า ตนเองเป็นสุริยเทพผู้เป็นอมตะ หลังจากเขาล้มป่วยจนเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๕๔๒ ขณะอายุ ๔๒ หรือ ๔๖ ปี ลูกน้องของเขาจึงใช้ผ้าห่มห่อศพของเขาแล้วถ่วงด้วยทราย จากนั้นก็ทิ้งให้จมลงก้นแม่น้ำมิสซิสซิปปีในเวลากลางคืน เนื่องจากเกรงว่าพวกอินเดียนแดงจะมาโจมตีหากพวกนั้นรู้ว่า เด โซโตไม่ใช่เทพเจ้า หลังจากนั้นคณะของเด โซโตที่

เหลือก็ล้มเลิกการสำรวจและเดินทางกลับ โดยต่อเรือล่องไปตามแม่น้ำมิสซิสซิปปีและไปถึงประเทศเม็กซิโกใน ค.ศ. ๑๕๔๓ รวมเวลาที่เด โซโตใช้ในการเดินทางสำรวจทวีปอเมริกาเหนือครั้งนี้ ๓ ปี โดยตลอดช่วงเวลานี้มีพวกอินเดียนแดงเสียชีวิตไปนับหมื่นคน

ปัจจุบันชื่อของเอร์นันโด เด โซโต นำมาใช้เป็นชื่อสถานที่หลายแห่งในสหรัฐอเมริกา อาทิ เดโซโตเคาน์ตี (De Soto County) มลรัฐมิสซิสซิปปี และเฮร์นันโดเคาน์ตี (Hernando County) ในมลรัฐฟลอริดา นอกจากนี้ ทางมลรัฐฟลอริดายังสร้างอนุสรณ์สถานแห่งชาติเดโซโต (De Soto National Memorial) ไว้ตรงจุดที่คณะของเด โซโตขึ้นฝั่งทวีปอเมริกาเหนือเป็นครั้งแรกด้วย.

(กุลวดี มกรภิรมย์)